

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ АРХІВ УКРАЇНИ

Осташенко-Кудрявцев Борис Павлович
астронометрист, картограф, професор фізико-математичних наук
(1877-1956 рр.)

Ф О Н Д № 157

О П И С № 1

1917–2005 рр.

2 0 1 1 рік

З М І С Т

Передмова.....	стор. 3-6
Остащенко-Кудрявцев Борис Павлович	
Творчі матеріали.....	стор. 7-8
Документи до автобіографії.....	стор. 8
Матеріали наукової діяльності.....	стор. 8
Аркуш-засвідчувач.....	стор. 8-10

П Е Р Е Д М О В А

Борис Павлович Остащенко Кудрявцев народився 10 січня 1877 року (по новому стилю) у Санкт-Петербурзі. Батько його був архітектором, мати – вчителькою.

Ще навчаючись у гімназії влітку 1892 року Борис Павлович, перечитавши твори французького астронома К. Фламмаріона, його “Уранію”, вирішив стати астрономом. Саме в гімназії вчитель математики А. В. Борисов привив юному Борису Павловичу велику любов до математики. Дізнавшись, що юнак бажає стати астрономом, вчитель сказав йому: - “Астроном должен быть математиком более, чем сам математик”.

У 1894 році Остащенко-Кудрявцев Б. П. був зарахований на перший курс фізико-математичного факультету Санкт-Петербурзького університету. Там його помічає професор С. П. Глазенап та пропонує йому зайнятись практичною астрономією: “он сказал мне несколько слов, причем дал совет наблюдать переменные звезды, и прибавил, что эта задача очень важная в астрономии”.

У 1896 році, після закінчення другого курсу університету, Борис Павлович в якості співробітника, відряджається у наукову експедицію, що досліджувала знамениту Курську магнітну аномалію.

Ще за роки навчання Борис Павлович друкує свою першу наукову роботу “Об определении цены деления уровня по наблюдениям Полярной” це сталось у березні 1897 р.

У 1898 році Б. П. Остащенко-Кудрявцев закінчив Санкт-Петербурзький університет з дипломом I ступеню та був прийнятий у Пулковську обсерваторію. В наступний рік він бере участь у поході адмірала С. О. Макарова на льодоході “Єрмак”.

У 1901-1902 рр. Борис Павлович працював в Одеському відділенні Пулковської обсерваторії, де виконував ряд спостережень для “Одесского фундаментального каталога склонений” цю працю було відмічено премією Російської географічної спілки “За лучшее сочинение по астрономии в России за 1907 год”.

У 1909 році Б. П. Остащенко-Кудрявцева призначено завідувачем Пулковської обсерваторії у м. Миколаєві, де крім науки він активно займався викладацькою та громадською діяльністю.

Після революції 1917 року, Борис Павлович приймає участь у створенні Миколаївського народного робочого університету.

У 1923 році Б. П. Остащенко-Кудрявцев переїхав у Харків, де йому запропонували роботу старшого астронома. В цей же період вчений зацікавився проблемами геології.

В Харківський період життя розширюються напрямки діяльності Остащенко-Кудрявцева: він вчений спеціаліст та консультант Українського геодезичного управління, за дорученням Держплану виконує завдання по координації нових геодезичних робіт зі старими. Одночасно, вчений займається математичною теорією картографічних проєкцій.

До 10 річчя УССР була створена нова робоча карта геодезичних вимірювань республіки, при створенні якої були застосовані більш точні картографічні проєкції.

Б. П. Остащенко-Кудрявцев організатор вищої геодезичної освіти на Україні. Він працював деканом, заст. директора, зав. кафедрою Геодезичного та землевпорядного інституту, реорганізованого в Харківський гірничий інститут.

У 1936 році Б. П. Остащенко-Кудрявцеву була присуджена ступінь доктора фізико-математичних наук.

Роки війни Борис Павлович провів в Алма-Аті, де з 1941 по 1944 рік був професором Гірничо-металургійного інституту і зав. кафедрою геодезії цього ж інституту.

У 1944 році Б. П. Остащенко-Кудрявцев повертається у Харків. До останніх днів свого життя (помер 1 жовтня 1956 року) він одночасно керував кафедрою вищої геодезії Харківського інженерно-будівельного інституту та астрономічним відділом обсерваторії Харківського державного університету.

Уряд високо оцінив діяльність Б. П. Остащенко-Кудрявцева, нагородивши

його орденом Леніна і медалями, йому було присвоєно почесне звання Заслуженого діяча науки УРСР.

Документи основного фонду Б. П. Остащенко-Кудрявцева передані на державне зберігання дочкою вченого у 1987 році, а в 2009 році музеєм історії Харківського державного технічного університету будівництва та архітектури поповнив фонд двома одиницями зберігання. Це особисті фотографії вченого, які були включені в окремий опис.

Склад документів фонду:

Основний склад документів фонду це творчі матеріали з історії картографії, астрономії, геодезії, в яких розкриті такі основні теми досліджень: “Плоские вычисления”, “Геометрическая оптика”, “Основные элементы теории искажений в картографических проекциях”, “Графическое изображение искажений”, “О теореме Лежандра” и т.д.

Особисті документи біографічного характеру практично відсутні. Але у фонді є документи, що несуть інформацію до автобіографії вченого: біографічний нарис “Земля и вселенная”, виданий Академією наук у 1978 році (автори доц. К. Н. Кузьменко, доц. Плужников, В. І. Пацько, Т. А. Сеючук), та автобіографічні статті Б. П. Остащенко-Кудрявцева “Мои учителя”, “Ураган в Пулкове 1898 г.”, які були надруковані у збірнику “Историко-астрономические исследования” (вып. III). Саме ці документи стали джерелом для описування автобіографії Б. П. Остащенко-Кудрявцева в даній передмові.

Документи фонду несуть інформацію про перебування вченого в евакуації в період II світової війни (од. зб. 5, док. 1).

Не включена як окрема одиниця зберігання в опис лекція доцента А. В. Буткевича (Новосибірськ) з дарчим надписом. Тема лекції: “Проекция, сохраняющая расстояния по меридианам и параллелям” (од. зб. 3, док. 10).

Основний спосіб написання документів: рукопис, машинопис з авторською правкою, авторизована рукопис (це коли дата та підпис, автографи), машинописна копія, друковані брошури. Наявні у фонді 2-а фото Б. П. Остащенко-Кудрявцева.

Даний опис постійного зберігання підготовлено в результаті удосконалення описів фонду 157 Б. П. Остащенко-Кудрявцев.

Крім складання нового опису, підготовлено нову передмову, заголовки одиниць зберігання звірені на відповідність із змістом документів, проведена робота по обліку документів в одиницях зберігання. Всі документи включені у внутрішній опис, зашифровані. У всіх документах перевірена нумерація аркушів, в разі необхідності аркуші документів перенумеровувались, наприклад, при роз'єднанні одного документу на декілька документів.

Старі описи 1 і оп. 1 (додатковий) об'єднанні в один опис, та підкладені у кінець фонду, як додаткові одиниці зберігання.

Внаслідок удосконалення опису у фонді нараховується на 01.03.2011 р. – 16 од. зб., 65 документів.

Передмову склав гол. науковий співробітник О. М. Мащенко

15. 02. 2011 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІЦНТА України

С.В. Семенов

29 березня 2011р.

Фонд Р- 157

Опис № 1

№ од. зб.	Заголовок одиниці зберігання	Дата документів	Статус документів	Кількість од.зб.	Кількість документів	Кількість аркушів	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8
Остащенко-Кудрявцев Борис Павлович							
Творчі матеріали							
1.	Матеріали з історії картографії за 1525 – 1917 рр. та астрономії за 1921 – 1945 рр. Рукописи	1917-1945	оригінал	1	3	102	
2.	Нотатки з історії науки та культури. Матеріали з історії геодезії та картографії. Авторські рукописи	б/д	оригінал	1	4	103	
3.	Конспект лекцій та інші матеріали по курсу вищої геодезії. Авторські рукописи. Машинопис	1943-1956	оригінал	1	10	188	
4.	Конспект лекцій з вищої геодезії. Матеріали лекцій “Плоские вычисления”. Авторські рукописи. Машинопис	1949	оригінал	1	4	84	
5	Лекції “Инструментоведение”, “Геометрическая оптика”. Рукопис. Машинопис	1942-1944	оригінал	1	5	211	
6	Матеріали до наукових праць: “Основные элементы, теории искажений в картографических проекциях”, “Основные принципы математической теории картографических проекций”. Рукопис. Машинопис	б/д	оригінал	1	6	187	
7	Матеріали наукових досліджень з теми “Графическое изображение искажений”. Чернетки рукописних записів.	1954	оригінал	1	1	113	

8	Матеріали наукових досліджень з теми “Перспективные проекции”. Курс картографії для маркшейдерів. Чернові рукописи. Машинопис	б/д	оригінал	1	3	35	
9	Матеріали наукового дослідження з теми “Косые цилиндрические проекции”. Чернетки розрахунків	б/д	оригінал	1	1	21	
10	Матеріали наукового дослідження за темою “Конические проекции”. Рукопис	1949	оригінал	1	11	478	
11	Матеріали наукової розробки “О перспективных конических проекциях”. Статті, розрахунки, малюнки, відгуки. Рукопис, машинопис	1949	оригінал	1	6	358	
Документи до автобіографії							
12	Матеріали до автобіографії. Біографічний нарис “Земля и вселенная”. Автобіографічні статті: “Мои учителя”, “Ураган в Пулкове в 1898 г.”. Друковані видання	1978	Друковані видання	1	2	13	
Матеріали наукової діяльності							
13	Матеріали наукової діяльності по темах: “О теореме Лежандра”, “Система прямоугольных координат Брюсса-Крюгера, рассматриваемая как комфортная поперечная цилиндрическая проекция” Рукописи, машинопис	1944	оригінал	1	5	39	
14	Фотографії Остащенко-Кудрявцева Бориса Павловича	1939, 1947		2	2	2	
15	Опис постійного зберігання (старий)	1988		1	1	10	
16	Опис постійного зберігання (старий)	2005		1	1	2	

Всього в опис включено 1 (один) фонд Р-157

До опису внесено: **16** (шістнадцять) од.зб.

(числом)

(словами)

65

(шістьдесят п'ять)

документів

(числом)

(словами)

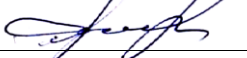
1944 (одна тисяча дев'ятьсот сорок чотири) аркуша

(числом)

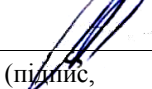
(словами)

До опису внесені од.зб. з № 1 по № 16 у тому числі:

Літерні №№	-	(-)	од.зб.	(-)
	(числом)	(словами)		(перелік літерних од.зб.)
Пропущені №№	-	(-)	од.зб.	(-)
	(числом)	(словами)		(перелік пропущених од.зб.)

Укладач опису Головний науковий співробітник О.М. Мащенко
(посада, підпис, розшифрування підпису)

Дата 21.02.2011р.

Відділ довідкового апарату та обліку документів К.О. Підрепна
(підпис, розшифрування підпису)

Дата 21.02.2011р.

Прийнято на державне зберігання	16	(шістнадцять)	од.зб.
	(числом)	(словами)	
	65	(шістьдесят п'ять)	документів
	(числом)	(словами)	
	1944	(одна тисяча дев'ятьсот сорок чотири)	аркуша
	(числом)	(словами)	

До опису внесені од.зб. з № 1 по № 16 у тому числі:

Літерні №№	-	(-)	од.зб.	(-)
	(числом)	(словами)		(перелік літерних од.зб.)
Пропущені №№	-	(-)	од.зб.	(-)
	(числом)	(словами)		(перелік пропущених од.зб.)

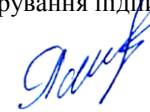
Старший зберігач фондів/
завідувач архівосховищем

О.В.Омельковець

(підпис, розшифрування підпису)

Начальник відділу забезпечення збереженості документів

Л.А. Ястреб

(підпис, розшифрування підпису)

Дата 10.03.2011 р

Аркуш - засвідчувач опису № 1 Фонд Р - 157

Всього в цьому опису пронумеровано **10** (десять) аркушів
(числом) (словами)

В тому числі:

Літерні №№ аркушів	-	(-)	(-)
	(числом)	(словами)	(перелік літерних аркушів)
Пропущені №№ аркушів	-	(-)	(-)
	(числом)	(словами)	(перелік пропущених аркушів)

Начальник відділу довідкового апарату та обліку документів

 К.О. Підрепна
(підпис, розшифрування підпису)

Дата 23.03.2011 р.